

A Régiók Bizottsága véleménye a következő témában: Zöld Könyv a kibővített Európai Unión belüli esélyegyenlőségről és diszkriminációmentességről

(2005/C 71/15)

A RÉGIÓK BIZOTTSÁGA,

Tekintettel a Zöld Könyvre a kibővített Európai Unión belüli esélyegyenlőségről és diszkriminációmentességről (COM(2004) 379 final);

Tekintettel a Vezetőtestület 2003. július 1-i határozatára, melyben felkéri a „Gazdaság- és szociálpolitika” szakbizottságot, hogy készítsen véleményt a tárgyban,

Tekintettel az esélyegyenlőségről szóló véleményére (CdR 513/99) ⁽¹⁾,

Tekintettel a férfiak és nők közötti egyenlő bánásmód elvének a termékekhez és szolgáltatásokhoz való hozzáférés és ellátottság terén történő megvalósításáról írott véleményére (CdR 19/2004 fin ⁽²⁾),

Tekintettel a „Gazdaság- és szociálpolitika” szakbizottság által 2004. október 4-én elfogadott véleménytervezetére (CdR 241/2004. 1. Mód.) (előadó: **Peter Moore tanácsos**, Sheffieldi Városi Tanács (UK/ELDR)),

2004. november 17–18-án tartott, 57. plenáris ülésén (a november 18-i ülésen) az alábbi véleményt egyhangúlag elfogadta.

1. Megjegyzések

A RÉGIÓK BIZOTTSÁGA

(I) *Szembenézés a bővítés kihívásaival*

1.1 **üdvözl**i az Európai Bizottság álláspontját, hogy a bővítésnek ösztönző erővel kell hatnia minden tagállamra, hogy fokozzák erőfeszítéseiket a kisebbségek előtt tornyosuló kihívások leküzdésére, és elismeri, hogy ez különösen a romákra vonatkozik;

1.2 **egyetért** abban, hogy a jogokra alapozott megközelítés, ahogyan azt az EU anti-diszkriminációs politikája is tükrözi a mozgássérültek, fiatalkorúak és a nemi irányultság tekintetében a tagállamokban még mindig viszonylag új felfogást jelent mind a közgazgatási hatóságok, mind a civil szervezetek számára;

1.3 **sajnálkozás**át fejezi ki, hogy az EK-t létrehozó Szerződés 13. cikkének módosítása elmaradt, ezért a közösségi jogszabályt továbbra is csak egyhangúlag lehet elfogadni;

(II) *A diszkriminációmentesség megvalósítása a jogban és a gyakorlatban*

1.4 **sajnál**atát fejezi ki, hogy kialakult egy jogvédelmi hierarchia a 13. cikk. alá tartozó különböző csoportok között. A hátrányos megkülönböztetés fennmaradt mind anyagi vonatkozásban, mind a különböző diszkriminatív típusú végrehajtási mechanizmusokban – a diszkriminációellenesség hatékony megközelítése nagyobb törvény előtti egyenlőséget követel meg a felek számára rendelkezésre álló jogvédelem szintjén, és e

tekintetben növelni kell a jogszabály konzisztenciáját. Az RB emlékezteti az Európai Bizottságot, hogy az átfogó EU-politika kereteit még ki kell egészíteni a mozgássérültek, a fiatalkorúak, a nemi irányultság, a vallás és meggyőződés tekintetében. Az RB elismeri például, hogy a mozgássérültek gyakran szenvednek hátrányos megkülönböztetést, amikor számukra nem hozzáférhető a tömegközlekedés, az épített környezet vagy az információs/kommunikációs környezet. Az Európai Bizottság nem hozott egyetlen közleményt sem nyilvánosságra, amely kifejezetten és kizárólagosan tárgyalná a nemi irányultság kérdéseit az EU-törvényekben és -politikákban, jöllehet ezt világosan lefedi a Szerződés 13. cikke;

1.5 **úgy véli, hogy** nem elegendő az egyéni pereskedők intézményi támogatása, tekintve, hogy az egyéni perindítás maradt az elsődleges jogérvényesítési mechanizmus, és ez súlyosan csorbítja a törvény hatékonyságát. Az egyének számára nehézkes a bizonyítékok gyűjtése, nem élveznek elegendő megtorlás elleni védelmet, és súlyos pénzügyi nehézségeik vannak a perköltségek viselését illetően;

1.6 **úgy véli, hogy** miközben az „enyhe törvényalkotásnak” és a törvényhozáson kívüli akcióknak lehet némi kihatása (olyan intézkedések formájában, mint memorandumok, határozatok, nyilatkozatok stb.), ezek sokkal hatékonyabbak lennének, ha közösségi törvényeken vagy azok tervezetein alapulhatnának. Példa erre az Európai Bizottság mozgássérültek foglalkoztatásáról (mivel ezt nem erősíti meg közösségi törvény) szóló irányelvének a mérsékelt sikere a nemzeti jogszabályok fejlődésének terén;

⁽¹⁾ HL C 226, 2000. augusztus 8., 1. oldal

⁽²⁾ HL.C 121, 2004. április 30., 25. oldal

(III) Az adatgyűjtés, -követés és -elemzés javítása

1.7 **úgy véli, hogy** a rendszeres adat- és információgyűjtés az EU számára jobb áttekintést nyújt a hátrányos megkülönböztetés előfordulási helyeiről, a stratégiák és módszerek jobb megfogalmazását, hogy javítani lehessen az adatok összehasonlíthatóságát, objektivitását, konzisztenciáját és megbízhatóságát közösségi szinten, érzékenyebb műszere lesz a politika és az alapjuttatások hatásainak, és növekvő kooperációt tesz lehetővé országos egyetemi kutatóintézetek, civil szervezetek és specializálódott ügyvédi csoportok/központok között. A helyi és regionális hatóságok már kulcsszerepet játszanak a folyamatos adatgyűjtésben és az információk elemzésében.

(IV) Az EU-alapjuttatások teljes mértékű kihasználása

1.8 **megjegyi**, hogy projektjeik tárgya és fontossága ellenére a kisebb civil és egyéb alulról kezdeményezett szervezetek gyakran képtelenek hozzájutni az EU-juttatásokhoz, főleg a túlbonyolított bürokrácia miatt; **úgy véli, hogy** a kisebb helyi és regionális szervezeteknél alapjuttatások hiányában ellehetlenült a működés folytatása;

(V) Az együttműködés megerősítése a befektetőkkel

1.9 **üdvözli**, hogy a Zöld Könyv elismeri a kibővített EU-ban a helyi és regionális hatóságok kulcsszerepét az esélyegyenlőség és a diszkriminációmentesség tekintetében: mint vezető munkaadók, a helyi és regionális hatóságoknak hivataluk gyakorlása közben **pozitív akciókat** kellene megfontolniuk, mivel: a) az irányelvek értelmében a diszkriminációt meg kell szüntetni; b) meg kell szüntetni a zaklatást, mint törvénytelen eszközt; és, c) támogatni kell, hogy egyenlő esélyei legyenek a 13. cikk által lefedett csoportokhoz tartozó személyeknek más emberekkel;

(VI) A komplementaritás biztosítása az EU-politika más területeivel

1.10 **úgy véli, hogy** az Emberi Jogok Alapvető Chartájának alkotmányba iktatása előtérbe fogja hozni a diszkriminációnak a jelenlegi jogszabályokkal le nem fedett területeit is;

1.11 **megkérdőjelezi**, hogy a felzárkóztatást kellően elvégezték-e egyes politikák területén, és vajon egyes törvényhozási és politikai kezdeményezések összhangban vannak-e a 13. cikk rendelkezései szerinti diszkriminációellenes jogszabályok és akciók logikájával;

1.12 **megjegyi**, hogy bár az EU-ban megszerzett minősítések kölcsönös elismerésének ügye előrehaladott állapotban van, nincs megállapodás nem EU-s országok állampolgárainak az EU-ban szerzett minősítése tekintetében, sem az EU-n kívüli országokban megszerzett minősítéseket illetően, tekintet nélkül arra, hogy milyen ország állampolgára szerezte meg ezeket a minősítéseket;

1.13 **sajnálkozását fejezi ki**, hogy a 13. cikk alá tartozó különböző csoportokról pontatlan és sztereotip negatív felfogás terjedt el, amely a közéletben, a politikai retorikában, a médiумokban és a hirdetési piacon egyes csoportok emberi méltóságának és társadalmi megítélésének folyamatos romlásához vezetett. Mindez aláaknázza az esélyegyenlőség elvét;

1.14 **üdvözli** a 2004 januárjában elfogadott 2003/109/EK irányelvet, amely minden olyan EU-n kívüli állampolgár számára, aki 5 év óta törvényesen tartózkodik valamelyik tagállamban, a tagállam állampolgáraihoz hasonló jogállást adományoz a faji egyenlőségről szóló irányelv kiegészítéseképpen. Mindazonáltal a nemzetiség, az állampolgárság vagy a szavazati jogok megszerzése tekintetében az irányelvet még alaposabban kell értelmezni.

2. Ajánlások

A RÉGIÓK BIZOTTSÁGA

(I) Szembenézés a bővítés kihívásaival

2.1 **kéri**, hogy az akciótervben külön alapokat hozzanak létre és külön csődhelyzeti elbánást biztosítsanak a romaprojekttek számára;

2.2 több tárgyalást, vitát és oktatási fórumot **kér**, hogy valamennyi tagállamban a szociális állampolgárság, a diszkrimináció és az alapvető emberi és szociális jogok ügyében jöjjön létre a nemzeti szintű konzultáció és a folyamatok nyomon követése a 13. cikk által lefedett, minden szinten meglévő diszkrimináció leküzdése érdekében;

(II) A diszkriminációmentesség megvalósítása a jogban és a gyakorlatban

2.3 korábbi határozatára utalva **utasítja** a hivatalban levő főtitkárt, hogy értékelje ki személyzeti politikáját és a Főtitkárság alkalmazotti összetételét, annak érdekében, hogy az elégítse ki az új jogszabályt, és hat hónapon belül küldjön jelentést mind a Vezetőtestület, mind a szakbizottság részére; adjon megbízást egy vademecum elkészítésére és nyilvánosságra hozatalára az diszkriminációellenes helyes gyakorlatról a helyi hatóságok mint munkaadók használatára, példákat idézve minden egyes tagállamból azokról a kezdeményezésekről, melyek lefedik az EK-Szerződés 13. cikkében elismert diszkrimináció hat indítékát;

2.4 **kéri**, hogy az árukat és szolgáltatásokat átfogó jogszabály hatályát terjesszék ki a 13. cikkben lefedett valamennyi területre; nagyobb jogvédelmet követel különösen a fiatalok, a mozgássérültek, a nemi, vallási vagy hitbeli különbségek, illetve a szexuális irányultság alapján történő hátrányos megkülönböztetés ellen;

2.5 **felkéri** az Európai Bizottságot, hogy működjön együtt a tagállamokkal abban, hogy az irányelvben foglalt kötelességek megszegése ellen alkalmas, hatékony, arányos és visszatartó erejű szankciókat és eljárásokat léptessenek életbe, és gyorsítsák meg ezek áttemelését a nemzeti jogba;

2.6 **arra szólít fel**, hogy nagyobb mértékben támogassák intézményileg a jogorvoslatot kereső egyéneket a 13. cikk minden csoportjában; a törvényes jogcímmel rendelkező szervezeteknek képeseknek kellene lenni arra, hogy egyéni panaszosok nevében vagy támogatására végrehajtható intézkedéseket foganatosítsanak az egyén a jóváhagyásával; ahol a diszkrimináció vélelme felmerül (pl. olyan tények esetében, melyekből gyanítható a közvetlen vagy közvetett diszkrimináció), ott a bizonyítási terhet mindig az alperesnek kellene viselnie; meg kellene tiltani a hátrányos megkülönböztetést, a panaszbeadvány megtorlását;

(III) *Az adatgyűjtés, követés és elemzés javítása*

2.7 nagyobb kooperációra **szólít fel** a tagállamokkal és a nemzeti hatóságokkal a követési és jelentéstételi mechanizmusok javítása érdekében;

(IV) *Az EU-alapjuttatások teljes mértékű kihasználása*

2.8 **felszólítja** az Európai Bizottságot, hogy az Európai szintű EU-finanszírozású civil szervezetekkel együttműködve keressen olyan kreatív módszereket, melyek lehetővé teszik a kis civil szervezetek számára, hogy alacsonyabb szintű alapjuttatásokhoz juthassanak hozzá;

(V) *Az együttműködés megerősítése a befektetőkkel*

2.9 **elkötelezi magát** az EU diszkriminációellenes tennivalóinak kialakítása mellett, és úgy véli, hogy bevonása ennek a programnak a felállításába, tervezésébe, kommunikációjába és

bevezetésébe még tovább támogatható az összes befektető segítségével;

2.10 **követeli**, hogy az RB-t hivatalból hívják meg azokra az EU-konferenciákra és -szemináriumokra, ahol az esélyegyenlőséggel és a diszkriminációellenességgel foglalkoznak, különösen a romák ellen irányuló diszkriminációs ügyek esetében;

2.11 aktívabb konzultációra **szólít fel** a civil társadalom képviselőivel a bevezetési folyamat idején;

2.12 **felszólítja** valamennyi EU-intézményt, hogy jobban tükrözzék vissza a diszkriminációellenes irányelvek szövegét és szellemét: a) átfogóbb esélyegyenlőségi politikával, a munkaerő-toborzás, a foglalkoztatás és a szolgálat vonatkozásában; b), az EU-testületek politikai tagságát és szerveit ki kell egyensúlyozni a 13. cikk alá tartozó csoportokkal;

(VI) *A komplementaritás biztosítása az EU-politika más területeivel*

2.13 **felkéri** az Európai Bizottságot, hogy mutassa ki, hogyan szándékozik az Alapjogi charta által lefedett csoportokat integrálni a diszkrimináció tilalmáról szóló meglévő irányelvekbe, tekintettel arra, hogy az új Szerződésbe már beke-
rülnek;

2.14 azt **ajánlja**, hogy a felzárkóztatás érdekében olyan mechanizmusokat hozzanak létre, amelyek biztosítják, hogy az esélyegyenlőségi ügyeket és alapelveket megfelelően kezeljék minden politika megfogalmazásánál, adminisztrálásánál és kiértékelésénél;

2.15 azt **ajánlja**, hogy az Európai Bizottság szorosan működjön együtt az RB-vel, és segítsen a helyi és regionális hatóságoknak az esélyegyenlőségi akciótervek kidolgozásában és a végrehajtott akciókról szóló jelentések benyújtásában a tagállamok illetékes esélyegyenlőségi testületei számára;

Brüsszel, 2004. november 18.

A Régiók Bizottsága

elnöke

Peter STRAUB